

KOMISSION TIEDONANTO

hukkakustannuksiin liittyvistä valtiontukien analyysimenetelmistä

1. JOHDANTO

Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 96/92/EY¹ säädetään periaatteista, joita sovelletaan Euroopan sähköalan avaamiseksi kilpailulle. Komissio pitää sähkön yhteismarkkinoiden syventämistä erityisen tärkeänä tavoitteena ja katsoo sen merkitsevän huomattavaa edistysaskelta energian sisämarkkinoiden toteuttamisessa.

Asteittainen siirtyminen erittäin rajoitetun kilpailun olosuhteista tilanteeseen, jossa Euroopan tasolla käydään todellista kilpailua, on toteutettava hyväksyttävissä taloudellisissa olosuhteissa ja ottamalla huomioon sähköalan erityispiirteet. Tähän seikkaan on jo kiinnitetty runsaasti huomiota mainittua direktiiviä laadittaessa.

Joihinkin erikoistapauksiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi jäsenvaltioille annetaan direktiivin 24 artiklassa mahdollisuus siirtää tiettyjen direktiivin säännösten täytäntöönpano tilapäisesti myöhempään ajankohtaan. Tietyt jäsenvaltiot haluavat ottaa käyttöön myös valtiontukijärjestelmiä, joiden tarkoituksena on tarjota niiden sähköalan yrityksille hyvät lähtökohdat totuttautua kilpailun aloittamiseen. Tällaiset tukijärjestelmät eivät kuulu 24 artiklassa säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan.

Tämän tiedonannon tarkoituksena on määritellä tapa, jota komissio aikoo soveltaa direktiivin 96/92/EY nojalla perustamissopimuksen määräyksiä näihin valtiontukiin.

Tämä tiedonanto ei rajoita EHTY:n perustamissopimukseen, Euratomin perustamissopimukseen ja komission antamiin puitteisiin, suuntaviivoihin tai tiedonantoihin perustuvien valtiontukisääntöjen soveltamista. Komissio hyväksyy edelleen aluetuet ja ympäristönsuojeluun myönnettävät tuet voimassa olevien suuntaviivojen ja puitteiden mukaisesti. Lisäksi tukia, joita ei voida hyväksyä perustamissopimuksen 87 artiklan nojalla, voidaan tarvittaessa tarkastella 86 artiklan 2 kohdan kannalta.

2. SIIRTYMÄKAUDEN TOIMENPITEET JA VALTIONTUET

Belgiaa, Kreikkaa ja Irlantia lukuun ottamatta kaikkien jäsenvaltioiden oli saatettava direktiivi 96/92/EY osaksi kansallista lainsäädäntöään viimeistään 19 päivänä helmikuuta 1999. Belgian ja Irlannin oli tehtävä se viimeistään 19 päivänä helmikuuta 2000 ja Kreikan viimeistään 19 päivänä helmikuuta 2001.

Direktiivin 24 artiklassa säädetään kuitenkin, että komissio voi myöntää jäsenvaltioille luvan toteuttaa siirtymäkauden toimenpiteitä, joilla poiketaan tilapäisesti direktiivin soveltamisesta:

" 1. Jäsenvaltiot, joissa ennen tämän direktiivin voimaantuloa annettuja sitoumuksia tai toimintaa koskevia takeita ei voida täyttää tämän direktiivin säännösten vuoksi, voivat hakea siirtymäkausijärjestelyitä, jotka komissio voi myöntää niille

---

¹ EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20.

ottaen huomioon muun muassa asianomaisen verkon koon, verkon yhteenliittymisasteen ja sen sähköteollisuuden rakenteen. Komissio ilmoittaa ennen päätöstään jäsenvaltioille näistä hakemuksista luottamuksellisuutta noudattaen. Päätös julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

- 2. Siirtymäkausijärjestelyt ovat voimassa rajoitetun ajan, ja ne on sidottava I kohdassa tarkoitettujen sitoumusten tai takeiden voimassaoloon. Siirtymäkausijärjestelyihin voi kuulua poikkeuksia tämän direktiivin IV, VI ja VII luvuista. Siirtymäkausijärjestelyitä koskevista hakemuksista on ilmoitettava komissiolle vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta."*

Useimmat jäsenvaltiot ovat halunneet soveltaa direktiivin 24 artiklan säännöksiä, ja ne ovatkin ilmoittaneet komissiolle siirtymäkauden toimenpiteistä. On kuitenkin havaittu, että monien jäsenvaltioiden ilmoittamat toimenpiteet eivät kuulu 24 artiklan soveltamisalaan.²

Keskustelun tässä vaiheessa komissio katsoo, että päätöksillä, jotka se tekee direktiivin 24 artiklan soveltamiseksi, voidaan myöntää lupa siirtymäkauden järjestelyiden soveltamiseen vain siinä tapauksessa, että komissio on havainnut, että jäsenvaltioiden kyseisen artiklan mukaisesti ilmoittamat toimenpiteet eivät ole yhdenmukaisia direktiivin IV, V, VI ja VII luvun säännösten kanssa. Komissiolla on direktiivin 24 artiklan nojalla oikeus myöntää poikkeuksia vain kyseisten lukujen säännöksistä.

Jäsenvaltioiden toteuttamat maksujärjestelmät, joiden tarkoituksena on korvata rahaston välityksellä sellaisista sitoumuksista ja takeista aiheutuvat kustannukset, joita ei voida täyttää direktiivin 96/92/EY säännösten vuoksi, eivät näin ollen ole toimenpiteitä, joihin sisältyvät siirtymäkauden järjestelyt komissio voi hyväksyä direktiivin 24 artiklan nojalla, sillä ne eivät edellytä poikkeuksen myöntämistä kyseisistä direktiivin luvuista. Tällaiset toimenpiteet saatetaan sitä vastoin luokitella EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaiseksi valtiontueksi rajoittamatta EHTY:n ja Euratomin perustamissopimuksia.

Tämän tiedonannon tarkoituksena on selostaa, kuinka komissio aikoo soveltaa perustamissopimuksen valtiontukisääntöjä tukitoimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on korvata siitä aiheutuvat kustannukset, että sitoumuksia tai takeita ei voida enää täyttää direktiivin 96/92/EY säännösten vuoksi. Tiedonanto ei koske korvauksia, joita ei voida luokitella valtiontueksi EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Erityisesti tätä asiakirjaa ei sovelleta toimenpiteisiin, joita ei voida luokitella valtiontueksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 13 päivänä maaliskuuta 2000 asiassa C-379/98 PreussenElektra AG antaman tuomion³ mukaisesti.

---

² Ks. erityisesti komission päätökset 1999/791/EY, 1999/792/EY, 1999/795/EY, 1999/796/EY, 1999/797/EY ja 1999/798/EY koskien Yhdistynyttä kuningaskuntaa, Ranskaa, Itävaltaa, Alankomaita, Espanjaa ja Tanskaa (EYVL L 319, 11.12.1999).

³ Ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

3. TUKIKELPOISTEN HUKKAKUSTANNUSTEN MÄÄRITELMÄ

Tällaisia sitoumuksia tai toimintaa koskevia takeita kutsutaan yleensä hukkakustannuksiksi (*stranded costs*). Näitä sitoumuksia ja toimintaa koskevia takeita voidaan antaa monissa eri muodoissa: pitkäaikaisina ostosopimuksina, investointeina, jotka on toteutettu markkinoita koskevien epäsuorien tai suorien takeiden turvin, muuhun kuin tavanomaiseen toimintaan kohdistettuina investointeina jne. Jotta sitoumukset tai takeet todettaisiin tukikelpoisiksi hukkakustannuksiksi, jotka komissio voi hyväksyä, on varmistettava siitä, että ne täyttävät seuraavat vaatimukset:

- 3.1. Sitoumukset tai toimintaa koskevat takeet, jotka saattavat aiheuttaa hukkakustannuksia, on annettu ennen kuin direktiivi 96/92/EY tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 1997.
- 3.2. Sitoumusten tai takeiden todellinen määrä ja voimassaoloaika määritetään niiden säännösten ja sopimusmääräysten mukaisesti, joiden perusteella ne on myönnetty, sekä sen sääntelykehyksen mukaisesti, jonka soveltamisalaan ne kuuluivat myöntämishetkellä.
- 3.3. Sitoumusten ja toimintaa koskevien takeiden on oltava sellaisia, ettei niitä enää voida täyttää direktiivin 96/92/EY säännösten takia. Jotta sitoumukset tai takeet todettaisiin hukkakustannuksiksi, niiden on siten muututtava direktiivin 96/92/EY vaikutuksesta taloudellisesti epäedullisiksi ja vaikutettava tuntuvasti kohdeyrityksen kilpailukykyyn. Tällaisessa tilanteessa yrityksen on tehtävä kirjanpitoon vientejä (esimerkiksi varauksia) sitoumusten tai takeiden vaikutusten ennakoimiseksi.

Erityisesti jos kyseiset sitoumukset tai takeet voisivat vaarantaa kyseisten yritysten elinkelvoinisuuden ilman tukea tai siirtymäkauden toimenpiteitä, sitoumusten tai takeiden katsotaan täyttävän edellisen alakohdan ehdot.

Sitoumusten tai takeiden vaikutuksia arvioidaan konsolidoitujen yritysten tasolla. Jotta sitoumukset tai takeet katsottaisiin hukkakustannuksiksi, on voitava todeta, että direktiivin 96/92/EY voimaantulon ja vaikeuksien, joita kyseisillä yrityksillä on sitoumusten tai takeiden täyttämisen tai niistä kiinni pitämisessä, on yhteys syyn ja seurauksen välillä. Syyn ja seurauksen suhteen toteutukseksi komissio ottaa huomioon erityisesti sähkön hinnan laskun tai yritysten markkinaosuuden supistumisen. Sitoumuksia tai takeita, joiden täyttäminen ei riipu direktiivin voimaantulosta, ei katsota hukkakustannuksiksi.

- 3.4. Sitoumusten tai takeiden on oltava peruuttamattomia. Jos yrityksellä on mahdollisuus peruuttaa sitoumukset tai takeet maksua vastaan tai muuttaa niitä, se on otettava huomioon tukikelpoisten hukkakustannusten laskemisessa.
- 3.5. Sitoumuksia tai takeita, jotka annetaan samaan yhtymään kuuluvien yritysten välillä, ei voida periaatteessa katsoa hukkakustannuksiksi.
- 3.6. Hukkakustannukset ovat taloudellisia kustannuksia, joiden on vastattava niiden lähtökohtana olevien sitoumusten tai takeiden mukaisesti tehtyjä tai tehtäviä todellisia investointeja. Kiinteämääräisten arvioiden esittämistä ei siten

periaatteessa voida hyväksyä, paitsi jos voidaan osoittaa, että arviot vastaavat todellista taloudellista tilannetta.

- 3.7. Hukkakustannuksiin ei saa laskea mukaan niiden aiheuttajina oleviin sitoumuksiin tai takeisiin liittyviä tuloja, voittoja tai arvonnousua.
- 3.8. Hukkakustannusten arvioinnissa ei saa ottaa huomioon maksettuja tai myöhemmin maksettavia tukia niiden varojen osalta, joita hukkakustannukset koskevat. Erityisesti kun sitoumus tai toimintaa koskeva tae koskee sijoitusta, johon on myönnetty julkista tukea, tuen arvo on vähennettävä kyseisestä sitoumuksesta tai takeesta mahdollisesti aiheutuvista hukkakustannuksista.
- 3.9. Jos hukkakustannukset aiheutuvat sitoumuksista tai takeista, joita on vaikea täyttää direktiivin 96/92/EY perusteella, tukikelpoisten hukkakustannusten laskennassa on otettava huomioon jäsenvaltioiden ja yhteisön sähkömarkkinoiden talouden ja kilpailuolosuhteiden todellinen kehittyminen. Erityisesti, kun sitoumukset tai takeet aiheuttavat hukkakustannuksia sähkön hintojen odotettavissa olevan laskun takia, kyseisten hukkakustannusten laskentaperusteena on käytettävä sähkön hintakehitystä.
- 3.10. Kustannuksia, jotka on katettu ennen direktiivin 96/92/EY saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, ei voi käsitellä hukkakustannuksina. Varaukset tai omaisuuseriä koskevat poistot, jotka on viety yritysten taseeseen direktiivin odotettavissa olevien vaikutusten ottamiseksi huomioon, voivat kuitenkin vastata hukkakustannuksia.
- 3.11. Tukikelpoiset hukkakustannukset eivät saa ylittää vähimmäismäärää, joka on tarpeen, jotta kyseiset yritykset voisivat myös jatkossa täyttää sitoumukset tai takeet, joiden täyttämisen direktiivi 96/92/EY vaaransi, tai pitää niistä kiinni.⁴ Sen vuoksi hukkakustannukset on laskettava kyseisten yritysten kannalta taloudellisimman ratkaisun perusteella (lähtökohdaksi otetaan tilanne, jossa tukea ei myönnetä). Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi jättämällä hukkakustannuksia aiheuttavat sitoumukset tai takeet laskelmien ulkopuolelle taikka luopumalla kokonaan tai osittain hukkakustannuksia aiheuttavista varoista, jos tämä ei ole ristiriidassa kyseisten sitoumusten tai takeiden periaatteiden kanssa.
- 3.12. Kustannuksia, joita joillekin yrityksille voi aiheutua direktiivin 96/92/EY 26 artiklassa hahmotellun ajan (18 päivä helmikuuta 2006) jälkeen, ei periaatteessa voida katsoa käytettyjen analysointimenetelmien mukaisiksi hukkakustannuksiksi.⁵ Jos on tarpeen, komissio voi kuitenkin ottaa nämä sitoumukset tai takeet ajoissa

---

⁴ Pitkäaikaisen osto- tai myyntisopimuksen tapauksessa hukkakustannukset lasketaan vertaamalla tilannetta vapautettujen markkinoiden olosuhteisiin, joissa yritys olisi tavallisesti voinut myydä tai ostaa kyseisen tavarat, muiden edellytysten pysyessä ennallaan.

⁵ On selvää, että investoinnit, joita ei saada takaisin tai jotka eivät ole taloudellisesti kannattavia sähkön sisämarkkinoiden vapauttamisen takia, voidaan katsoa näiden analysointimenetelmien mukaisiksi hukkakustannuksiksi silloinkin kun investointien odotettavissa oleva kesto ulottuu vuoden 2006 jälkeiselle ajalle. Lisäksi sitoumuksia tai takeita, joiden voimassaoloa on jatkettava 18 päivän helmikuuta 2006 jälkeen ympäristönsuojeluun, henkilöiden turvallisuuteen, työntekijöiden sosiaaliseen suojeluun tai sähköverkon turvallisuuteen liittyvien huomattavien riskien takia, voidaan asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa kuitenkin katsoa näiden analysointimenetelmien mukaisiksi hukkakustannuksiksi.

huomioon ja katsoa ne tarvittaessa yhteisön sähkömarkkinoiden avaamisen seuraavan vaiheen mukaisiksi hukkakustannuksiksi.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka avaavat markkinansa kilpailulle direktiivissä säädettyä aikataulua nopeammin, komissio voi hyväksyä tämän analysointimenetelmän mukaisiksi hukkakustannuksiksi kustannukset, joita joillekin yrityksille voi aiheutua direktiivin 96/92/EY 26 artiklassa säädetyn määräajan jälkeen, jos kyseiset kustannukset aiheutuvat sitoumuksista tai takeista, jotka täyttävät 3.1–3.12 kohdassa mainitut edellytykset, ja kustannukset rajoittuvat viimeistään 31 päivään helmikuuta 2010 päättyvään jaksoon.

4. HUKKAKUSTANNUKSET JA VALTIONTUET

EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisena yleisperiaatteena on, että valtiontuet ovat kiellettyjä. Kyseisen 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätään kuitenkin tietyistä poikkeuksista tähän yleissääntöön. Lisäksi perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan nojalla yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, ja fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan perustamissopimuksen määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Joka tapauksessa kaupan kehittyminen ei saa vaikuttaa yhteisön edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Tässä tiedonannossa määriteltyihin tukikelpoisiin hukkakustannuksiin myönnettävien valtiontukien tarkoituksena on helpottaa sähköalan yritysten sopeutumista sähkömarkkinoihin, joilla on kilpailua. Komissio voi ottaa myönteisen kannan näihin tukiin, jos niiden aiheuttaman kilpailun vääristymiä tasapainottaa se, että tuet edistävät markkinavoimien saavuttamattomissa olevien yhteisön tavoitteiden toteuttamista. Sellaisista tuista aiheutuva kilpailun vääristyminen, joiden tavoitteena on helpottaa sähköalan yritysten siirtymistä suhteellisen suljetuilta markkinoilta osittain kilpailulle avatuille markkinoille, ei ole ristiriidassa yhteisen edun kanssa, jos vääristyminen on ajallisesti ja vaikutuksiltaan rajoitettua, sillä sähkömarkkinoiden vapauttaminen on yhteismarkkinoiden yleisen edun mukainen tavoite EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan ja 3 artiklan 1 kohdan t alakohdan mukaisesti ja täydentää sisämarkkinoiden toteutumista. Komissio katsoo lisäksi, että hukkakustannuksiin myönnettyt tuet antavat sähköalan yrityksille mahdollisuuden pienentää perinteisiin sitoumuksiinsa tai investointeihinsa liittyviä riskejä ja kannustavat siten yrityksiä jatkamaan pitkäaikaisten investointien tekemistä. Jos hukkakustannuksia ei korvata, on suurempi riski, että yritykset maksattavat vakituisilla asiakkailaan kaikki kannattamattomista sitoumuksistaan tai takeistaan aiheutuvat kustannukset.

Hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitetuille tuille on vahvemmat perusteet sähköalalla kuin muilla vapautetuilla aloilla siitä syystä, että sähkömarkkinoiden vapauttamiseen ei liittynyt teknisen kehityksen vauhdittumista eikä kysynnän kasvua. Sitä paitsi ympäristönsuojeluun, toimitusvarmuuteen ja yhteisön talouden toimintakykyyn liittyvien vaatimusten vuoksi ei voida odottaa, että alan yritykset joutuvat vaikeuksiin, ennen kuin valtio voi harkita myöntävänsä tukia niiden hyväksi.

Tässä yhteydessä komissio katsoo, että hukkakustannusten korvaamiseen myönnettäviin tukiin voidaan periaatteessa soveltaa 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista poikkeusta, jos ne edistävät tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä muuttamatta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Rajoittamatta EHTY:n perustamissopimuksen, Euratomin perustamissopimuksen ja valtiontukia koskevien komission tiedonantojen⁶ ja erityisesti yhteisön suuntaviivat valtiontuesta ympäristön suojeluun mukaisesti annettujen erityismääräysten soveltamista komissio voi periaatteessa hyväksyä sellaiset EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset tuet, joiden tarkoituksena on korvata seuraavat vaatimukset täyttävät tukikelpoiset hukkakustannukset:

- 4.1. *Tukea on käytettävä selkeästi määritettyjen ja yksilöityjen tukikelpoisten hukkakustannusten korvaamiseen. Tuki ei saa missään tapauksessa ylittää tukikelpoisten hukkakustannusten määrää.*
- 4.2. *Tuen maksamisessa on otettava huomioon kilpailun todellinen tuleva kehitys. Kehitystä voidaan mitata erityisesti määrällisillä tekijöillä (hinnat, markkinaosuudet ja muut jäsenvaltion ilmoittamat merkitykselliset seikat). Koska kilpailuolosuhteiden kehitys vaikuttaa suoraan tukikelpoisten hukkakustannusten määrään, tuen määrä riippuu siitä, kehittykö todellista kilpailua, ja eri aikoina maksettujen tukien kokonaismäärää laskettaessa on otettava huomioon kilpailun voimakkuuteen vaikuttavien tekijöiden kehitys.*
- 4.3. *Jäsenvaltioiden on sitouduttava toimittamaan komissiolle vuosikertomus, jossa esitellään tarkemmin kyseisen maan sähkömarkkinoiden kilpailuolosuhteiden kehittymistä ja etenkin muutoksia, jotka on havaittu kilpailuun vaikuttavissa määrällisissä tekijöissä. Vuosikertomuksessa on eriteltävä kyseisen vuoden aikana huomioon otetut hukkakustannukset ja ilmoitettava maksettujen tukien tarkka määrä.*
- 4.4. *Komissio pitää arviossaan hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettujen tukien asteittaista alenevuutta myönteisenä seikkana, sillä tukien aleneminen kannustaa yrityksiä nopeuttamaan valmistautumistaan sähkömarkkinoiden vapautumiseen.⁷*
- 4.5. *Yrityksen hukkakustannusten korvaamiseen mahdollisesti myönnettävien tukien enimmäismäärä on ilmoitettava ennakkoon. Tukien määrässä on otettava huomioon yrityksen tuottavuuden mahdollinen kohentuminen.*

Myös hukkakustannusten korvaamiseen myönnettävien tukien laskentaa ja rahoitusta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja sen jakson enimmäiskestosta, jonka aikana tukia voidaan maksaa, on annettava tarkka ennakkoselvitys. Ilmoituksessa tuesta on täsmennettävä, millä tavoin hukkakustannusten laskennassa otetaan huomioon 4.2 kohdassa mainittujen tekijöiden kehitys.

---

⁶ EYVL C 72, 10.3.1994, s. 3.

⁷ Tuen määrän ei välttämättä tarvitse supistua, vaan tuki katsotaan alenevaksi, jos myönnetyn tuen suhde korvattaviin hukkakustannuksiin pienenee vuosi vuodelta.

4.6. *Jäsenvaltioiden on annettava ennakkoon sitoumus, jonka mukaan ne lupaavat olla maksamatta hukkakustannuksiin tarkoitettua tukea saaville yrityksille vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakennemuutokseen myönnettäviä tukia tukien kasautumisen välttämiseksi. Komissio katsoo, että korvausten maksaminen hukkakustannuksista, jotka liittyvät sellaisiin omaisuuseriin tehtyihin investointeihin, joilla ei ole pitkän aikavälin elinkelpoisuusmahdollisuuksia, ei edistä sähköalan siirtymistä vapautettuihin markkinoihin eikä sille siitä syystä voida myöntää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaista poikkeusta.*

Komissio suhtautuu sitä vastoin erittäin varauksellisesti sellaisiin hukkakustannusten korvaamiseen myönnettäviin tukiin, joiden osalta edellä mainittujen vaatimusten täytymisestä ei olla varmoja ja/tai jotka saattavat aiheuttaa yleisen edun vastaisia kilpailun vääristymiä seuraavista syistä:

4.7. *Tuki ei liity edellä esitetyn määritelmän mukaisiin tukikelpoisiin hukkakustannuksiin tai tarkoin määriteltyihin ja yksilöityihin hukkakustannuksiin taikka ylittää tukikelpoisten hukkakustannusten määrän.*

4.8. *Tuen tarkoituksena on säilyttää tulot kokonaan tai osittain direktiivin 96/92/EY voimaantuloa edeltävällä tasolla ottamatta yksityiskohtaisesti huomioon niitä tukikelpoisia hukkakustannuksia, jotka kilpailun aikaansaaminen saattaa aiheuttaa.*

4.9. *Tuen määrää ei ole tarkoitus mukauttaa siten, että hukkakustannusten arviointia ja niiden todellisen kehityksen tarkastelua varten alun perin valittujen taloutta ja markkinoita koskevien oletusten väliset erot voitaisiin ottaa asianmukaisesti huomioon.*

5. HUKKAKUSTANNUSTEN KORVAAMISEEN TARKOITETTujen TUKIEN RAHOITUSJÄRJESTELYT

Jäsenvaltiot voivat vapaasti valita parhaiksi katsomansa tavat rahoittaa hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettuja tukia. Ennen tällaisten tukien hyväksymistä komissio tarkistaa kuitenkin, etteivät rahoitusjärjestelyt aiheuta direktiivin 96/92/EY mukaisten tavoitteiden tai yhteisön edun vastaisia vaikutuksia. Yhteisön edussa otetaan huomioon erityisesti kuluttajansuoja, tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus ja kilpailu.

Rahoitusjärjestelyt eivät saa estää kyseisten markkinoiden ulkopuolelta tulevia yrityksiä tai uusia yrityksiä pääsemästä kansallisille tai alueellisille markkinoille. Erityisesti hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettuja tukia ei saa rahoittaa maksuilla, joita peritään sähkönsiirroista jäsenvaltioiden välillä, tai tuottajan ja kuluttajan väliseen etäisyyteen perustuvilla maksuilla.⁸

Komissio huolehtii, että hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettujen tukien rahoitusmekanismit johtavat oikeudenmukaiseen kohteluun vaatimukset täyttävien ja

---

⁸ Vahvistaessaan verkkoon pääsyn hintoja EY:n perustamissopimuksen määräysten mukaisesti viranomaiset voivat kuitenkin ottaa huomioon etäisyyteen liittyviä tekijöitä.

täyttämättömien kuluttajien välillä. Edellä 4.3 kohdassa tarkoitettussa vuosikertomuksessa kuvataan hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettujen rahoituslähteiden jakautumista vaatimukset täyttävien ja muiden kuluttajien välillä. Jos kuluttajat, jotka eivät täytä vaatimuksia, osallistuvat hukkakustannusten rahoittamiseen suoraan sähkön ostohintojen kautta, tästä on ilmoitettava selkeästi. Kyseisille kuluttajaryhmille (vaatimukset täyttävät ja muut kuluttajat) osoitettu rahoitusosuus ei saa ylittää heidän markkinaosuuttaan vastaavien hukkakustannusten määrää.

Kun yksityiset yritykset keräävät varoja hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettujen tukimekanismien rahoittamiseen, kyseisten varojen hallinta on erotettava selvästi yritysten tavanomaisten resurssien hallinnasta. Nämä varat eivät saa hyödyttää niiden hallinnasta vastaavia yrityksiä.

6. MUUT ARVIOINTIIN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Tarkastellessaan hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettuja valtiontukia komissio ottaa huomioon erityisesti kyseisen verkon koon ja liitännäisyystason sekä sähköalan rakenteen. On todennäköisempää, että sellaiselle pienelle verkolle myönnetty tuki, joka on liitetty vain erittäin harvoihin yhteisön verkkoihin, ei aiheuta huomattavia kilpailun vääristymiä.

Tämä hukkakustannusten analysointimenetelmä ei rajoita alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen⁹ soveltamista perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuilla alueilla. Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukaisesti kun valtiontukisääntöjen soveltaminen hukkakustannuksiin estää oikeudellisesti tai tosiasiallisesti yrityksiä, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, ja fiskaalisia monopoleja hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä, säännöistä voidaan poiketa, jos se ei vaikuta kaupan kehittymiseen yhteisön edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Näihin direktiivin 96/92/EY mukaisten hukkakustannusten korvaamiseen tarkoitettujen valtiontukien analysointimenetelmiin perustuvia sääntöjä sovelletaan itsenäisesti asianomaisten yritysten julkiseen ja yksityiseen omaisuuteen.

---

⁹ EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.